

Əvvəlki 1-ci səh.

Bazar münasibətlərinə söykənən liberal iqtisadi sistemin qurulmasını, vətəndaşların iqtisadi azadlığına, biznes təşəbbüskərlərinə geniş meydan verilməsinin, Azərbaycanın zəngin təbii sərvətlərindən səmərəli istifadə edilməsinin, respublikanın investisiya cəlbəçiliyinin yüksəldilməsinin və digər konseptual əhəmiyyətli tədbirlərin nəticəsi olaraq son illər ölkə iqtisadiyyatı təkzə sürətli inkişafda deyil, eyni zamanda yeni keyfiyyət parametrləri ilə özünü təsdiqləmişdir.

Azərbaycanı növbəti Cənubi Qafqaz regionunda, ümumilikdə Avratlantika geosiyasi arealında öz sözü və mövqeyi olan, səmərəli iqtisadi təşəbbüslərin müəllifi kimi tanınan dövlətə çevirən cənab İlham Əliyevin 2003-cü ildən yürütdüyü siyasət dövlət başçısının xalqın, dövlətin gələcək inkişafı ilə bağlı aydın baxışlara malik olduğunu göstərir. İqtisadi-siyasi liberallaşmaya və demokratikləşməyə xidmət edən islahatların dərinləşdirilməsi, Azərbaycanın inkişaf etmiş ölkəyə çevrilməsi, hər bir vətəndaşın layiqli həyat tərzinin təmin edilməsi, ən başlıcası, ölkənin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin bərpası keyfiyyətcə yeni mərhələdə milli ideyanın mahiyyətində qərarlaşmış praktik məqsədlərdir.

Dövlət başçısı ulu öndərin böyük müdrikliklə irəliləyən inkişaf strategiyasını ötən 14 ildə inamla davam etdirməklə yanaşı, yeni dövrün tələblərinə uyğun zənginləşmiş, sosial-iqtisadi islahatlarla demokratikləşmə proseslərinin paralel şəkildə aparılmasına, birinin digərini tamamlamasına çalışmışdır. Cənab İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə məhz bu prinsip əsas götürülmüş, iqtisadiyyat həyata keçirilən çoxşaxəli islahatların əsas ağırlıq mərkəzinə, nüvəsinə təşkil etmişdir. Başqa sözlə, pragmatik liderlik keyfiyyətlərinə malik olan dövlət başçısı keyfiyyətcə yeni mərhələdə Azərbaycanın müasir dövlətə çevrilməsini və tam müstəqil siyasət yürütməsini milli ideyanın başlıca hədəfi kimi müəyyənləşdirmişdir. İqtisadi məsələlərə xüsusi diqqət ayrılması da əsaslı yanaşma olaraq dövlət müstəqilliyinin iqtisadi bazasını möhkəmlətmək, cəmiyyətin davamlı inkişafı üçün zəmin hazırlamaq məqsədindən irəliləmişdir.

Ötən 14 ildə həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatların, infrastruktur layihələrinin səmərəli nəticələr verməsi, hər bir fərdin maraq və mənafeyinin özündə maksimum dərəcədə əks etdirilməsi, dövlətin perspektiv inkişafına hesablanması dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin yüksək bilik və intellekt, çevik idarəçilik məharətinə, yüksək əzmə, qətiyyətə malik lider olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Dövlət başçısının ötən illərdə pragmatizm və əməli siyasətə söykənən iqtisadi siyasətinin əsas qayesinde məhz insan amili dayanmışdır. Cənab İlham Əliyev xalq qarşısında verdiyi bütün vədlərə sadıq qalmaqda hər bir azərbaycanlının layiqli Prezidenti olduğunu təsdiqləmişdir. "Hər bir məmur xalqın xidmətçisi olmalıdır", - deyə hakimiyyəti xalqa layiqli xidmət vəsiyyəti kimi dəyərləndirən dövlət başçısı hökumətin mətəmədi olaraq xalq qarşısında hesab etməsinin, görülen işlər barədə ictimaiyyətin hərtərəfli məlumatlandırılmasına da demokratik idarəetmənin zəruri tələbi kimi önə çəkmişdir. Dövlət başçısı ötən 14 ildə ayı-ayrı dövlət məmurlarına etimad meyarını məhz onların fəaliyyətinə əsasən müəyyənləşdirmiş, işinin öhdəsindən gəlməyənləri vəzifəsindən uzaqlaşdırmış və ictimaiyyətin qarşısında duran məqsədlər, həyata keçiriləcək layihələr barədə dolğun məlumatlandırılmasını zəruri saymışdır.

Respublikamızda son 14 ildə həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsasən sosialyönümlü mahiyyət daşıması da bir sıra reallıqlara şərtikmiş, cəmiyyətin sosial sifarişini əks etdirmişdir. Axtəminatlı vətəndaşların sosial müdafiəsi, istehsalçı və istehlakçının maraqlarının uzaqlandırılması, bir sözlə, sosial-liberalizm xətti cənab İlham Əliyevin prezidentlik dövrünü səciyləndirən prioritet istiqamətlərdən biri kimi diqqətə çəkir. Azərbaycanca yeni mükiyyət formalarının yaranması, sahibkarlığın sürətli inkişafı, bazar münasibətləri şəraitində qiymətlərin optimallaşdırılması əhalinin sosial baxımdan nisbətən zəif təbəqəsinin maraqlarının inkar etmir. Bu təbəqənin maraqlarına vura biləcəyi cüzi ziyan belə təxirəsalınmaz sosial müdafiə tədbirləri hesabına kompensasiya edilir.

Hökumətin ötən illərdə həyata keçirdiyi bir çox layihələr məhz sosial mahiyyət kəsb etmişdir. Dəniz səviyyəsindən 3000 metrədək hündürdükdə yerləşən Qubanın Xinalıq kəndinə yolun, sovetlər dövründən mavi yanancaq üzvi görməyən Lerik və Yərdimliyə qaz kəmərlərinin çəkilməsi, Elçədə də Naxçıvanın davamlı olaraq elektrik enerjisi və qazla təmin olunması, Bakıya Oğuz-Qəbələ zonasından su kəmərinin çəkilməsi, rayonlarda yeni təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, olimpiya idman komplekslərinin tikintisi, qaçqın düşərgələrinin ləğvi - bütün bunlar Azərbaycan vətəndaşlarının firavan, rahat yaşamasına xidmət edən qlobal investisiya layihələrinin çox küzi qismidir.

Ötən illərdə ölkədə uğurla həyata keçirilən siyasət eyni zamanda Azərbaycan üçün taleyüklü bir sıra layihələrin gerçəkləşməsinə, respublikanın bütövlükdə Cənubi Qafqaz regionunda lokomotiv dövlətə çevrilməsinin təmin etmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük müdrikliklə irəliləyən yeni neft strategiyasının tərkib hissəsi olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmə-

Sabitlik, davamlı inkişaf və sosial rifah strategiyası

lərin istifadəyə verilməsi nəticəsində Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin başlıca təminatçısına çevrilmiş, ölkəmizin dünya üçün önəmi daha da artmışdır. Son aylarda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi, "Əsrin müqaviləsi"nin yenilənməsi, eləcə də Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda "Azəri", "Çıraq" yataqlarının və "Günəşli" yatağının dərindən yerləşən hissəsinin birgə işlənməsi və neft hasilatının pay bölgüsü haqqında düzəliş edilməsi və yenidən tərtib olunmuş sazişin imzalanması bu baxımdan beynəlxalq əhəmiyyətli hadisə kimi qarşılanır.

Bütün bunlar həm də onu deməyə əsas verir ki, dövlət başçısı Azərbaycanı müasir və güdrətli dövlətə çevirmək məqsədini, sadəcə, bəyanatlarla ifadə etmir, onun konkret icra mexanizmlərinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində konkret addımlar atır. Dövlət başçısının son 5 ildə imzaladığı "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkışaf Konsepsiyası və "Milli iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsi" kimi konseptual əhəmiyyətli sənədlər deməyə əsas verir ki, cənab İlham Əliyev Azərbaycanın uzunmüddətli inkişaf strategiyasının dərin elmi proqnozlar əsasında işlənilib hazırlanmasına çalışır. Son iki ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin İqtisadi İslahatlar üzrə Kəməkçisi Xidmətinin, eləcə də Məliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin, Məliyyə Sabitliyi və Turizm surlarının yarıdılması iqtisadi islahatların dərin elmi əsaslarla aparılması niyyətinin əyani təsəvvürüdür.

Son illər global böhranın doğurduğu iqtisadi və psixoloji çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycanın iqtisadi müvazirətini əzmlə qoruyub saxlaması, hökumətin sosial öhdələrinin uğurla reallaşdırılması, təxirəsalınmaz, zəruri layihələrin icrasında çətinliklərin yaranmaması "inkışafın Azərbaycan modeli"nin uğurlarını bir daha təsdiqləyir. Yekunlaşmaqda olan 2017-ci ilin ötən dövrü deməyə əsas verir ki, Azərbaycan böhranın son mərhələsinə də inamla geridə qoyur. Bu müddətdə iqtisadiyyatın saxələndirilməsi və qeyri-neft sektorunun ümumi daxili məhsulda xüsusi çəkisinin artırılması istiqamətində islahatları davam etdirən Azərbaycan hökuməti ölkəmizin investisiya cəlbəçiliyinin, makroiqtisadi sabitliyin qorunub saxlanılması, global infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması və digər mühüm istiqamətlərdə müsbət göstəricilərə nail olmuşdur. Hesabat dövründə iqtisadiyyatın bütün funksional sahələri üzrə optimal nəticələr əldə olunmuş, regionların sosial-iqtisadi inkişafına, biznes mühitinin liberalaşdırılmasına istiqamətlənmiş dövlət siyasətinin davam etdirilməsi istər ümumi daxili məhsuldan, istərsə də strateji valyuta ehtiyatlarının artımına imkan yaratmışdır.

Bütün bunların nəticəsi olaraq Azərbaycan dünyanın ən nüfuzlu təşkilatlarından olan Dünya İqtisadi Forumunun açıqladığı "2017-2018 Qlobal Rəqəbətlik Hesabatı"nda daha iki pillə yüksələn 137 ölkə arasında 35-ci yerdə qərarlaşmışdır. Ümumilikdə ölkəmiz "Qlobal rəqəbat qabiliyyəti" hesabatları üzrə 2005-ci ildən 2017-ci ilədək 69-cu yerdən 34 pillə irəliləyərək 35-ci yere yüksəlmiş, 2009-cu ildən irəliləyən MDB-də liderliyini qoruyub

saxlamışdır. Bundan əlavə, respublikamız 190 ölkənin biznes mühitini qiymətləndirən növbəti "Doing Business 2018" hesabatında 8 pillə irəliləyərək 57-ci mövqeyə yüksəlmiş, ötən il ərzində davam etdirilən uğurlu islahatların nəticəsi olaraq 6 göstərici üzrə mövqeyini yaxşılaşdırmışdır. "Doing Business 2018" hesabatında Azərbaycan "Kiçik investitorların maraqlarının qorunması" göstəricisi üzrə 22 pillə irəliləyərək 10-cu pilləyə, "Əmlakın qeydiyyata" göstəricisi üzrə 1 pillə irəliləyərək 21-ci pilləyə, "Vergilərin ödənişi" göstəricisi üzrə 5 pillə irəliləyərək 35-ci pilləyə yüksəlmişdir.

Ötən illərdə qeyri-neft sektorunun ümumi daxili məhsulda çəkisinin artırılması, regionların tarazlı və davamlı inkişafı, yerli və xarici investisiyaların artırılması, işsizlik probleminin aradan qaldırılması, əhalinin sosial rifahının gücləndirilməsi namine bir sıra mühüm addımlar atılmışdır. İqtisadiyyatın liberalaşdırılması, xarici investisiyaların qeyri-neft sektoruna, xüsusən də regionların inkişafına yönəldilməsi, ölkədə əlverişli sahibkarlıq və biznes mühitinin formalaşdırılması kimi vacib məqamlar da cənab İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin prioritet istiqamətləri sırasında xüsusi vurğulanmışdır.

Qeyri-nübit iqtisadi vəziyyət fonunda hesabət dövründə ölkə iqtisadiyyatının nail olduğu makroiqtisadi göstəricilər - qeyri-neft sektorunun 2,5, qeyri-neft sənayesinin 3,1, kənd təsərrüfatının 2,8, xarici ticarət dövriyyəsinin 7 faiz artması təqdirəlayiq və uğurludur. Ümumilikdə qeyri-neft sektorunda yaradılan əlavə dəyər 2003-cü ilə müqayisədə 10 dəfədən çox artmış, qeyri-neft sektorunun ümumi daxili məhsulda payı 70 faizə çatmışdır. Bundan əlavə, il ərzində Azərbaycanın valyuta ehtiyatlarının 4,5 milyard dollar həcmində artaraq 42 milyard dollar səviyyəsinə yüksəlmiş, ixracın idxalı 4,4 milyard manat üstələməsi də makroiqtisadi sabitliyin və manatın məxəmməsinin qorunub saxlanılması baxımından uğurlu göstəricilərdir.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin son iclasında bununla bağlı demişdir: "Hər bir inkişafın göstəricisi o cümlədən xarici ticarətin tarazlığından asılıdır. Bizdə isə ilin 9 ayında xarici ticarətin müsbət saldosu 4,4 milyard dollara bərabərdir. Əminəm ki, ilin sonuna qədər bu rəqəm daha da artacaq. Əlbəttə, bu, bizim həm iqtisadi uğurlarımızı əks etdirir, eyni zamanda, milli valyutamız manatın məxəmməsinə çox müsbət təsir göstərir. Valyuta bazarının tənzimlənməsi istiqamətində, əlbəttə ki, bu, çox böyük imkan açıdır. Eyni zamanda, bu, bizim uğurlu inkişafımızın təzahürüdür. İxracımız idxaldan 4,4 milyard dollardan çoxdur".

Xarici ticarətdə müsbət saldonun təmin edilməsi, şübhəsiz, ixrac sahibkarlığının dəstəklənməsi tədbirləri ilə də sıx şəkildə bağlıdır. Ölkə başçısının 1 mart 2016-cı il tarixli "Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərmanı da sahibkarlığa dəstək istiqamətində mühüm addım olmuş, bununla ixrac məhsullarına ixrac təşviqinin maliyyələşdirilməsi və geridəmə dəstəklərinin verilməsi mexanizmi yarıdılmışdır. Sənəd 2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında istehsal olunan qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi istiqamətində əlavə tədbirlərini həyata ke-

çirilməsi məqsədini ön plana çəkmişdir. Fərmana əsasən, qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə məşğul olan şəxslərə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ixrac təşviqi ödənilir.

İxracın təşviqi tədbirlərinin nəticəsi olaraq 2017-ci ilin ötən 9 ayı ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 1 milyard 69 milyon ABŞ dolları həcmində olmuş, ixrac əməliyyatlarında 1582 subyekti iştirak etmişdir. 2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2017-ci ilin 9 ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 25 faiz artmışdır.

Şübhəsiz, ixracın idxalı üstələməsi son iki ildə həyata keçirilən qanunvericilik və institusional islahatların uğurlu nəticəsidir. Ümumilikdə ölkə rəhbərinin 3 fevral 2016-cı il tarixli "Azərbaycan Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında apelyasiya surlarının yarıdılması haqqında", 20 aprel 2016-cı il tarixli "İnvestisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələri, investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı minimal məbləğ və həyata keçiriləcəyi inzibati ərazi vahidləri"nin təsdiq edilməsi haqqında", 19 may 2016-cı il tarixli "Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" və "Bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilməsini sadələşdirilməsi haqqında" fərmanları, habelə 2016-cı il 21 may tarixli fərmana təsdiq edilmiş "Malların və neqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dahliz" və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qaydaları", 21 aprel 2016-cı il tarixli Azərbaycan Respublikasında "Sahibkarlar Günü"nin təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamı sahibkarlığın inkişafına ciddi təkan verən sənədlər kimi yüksək dəyərləndirilməlidir.

Bu və digər sənədlər əsasında ötən ilin əvvəlində sahibkarlıq fəaliyyəti üçün lisenziya və icazələrin sayının və ödənilən rüsumların məbləğlərinin dəstəhlə azaldılması; icazələrin verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi, o cümlədən bu sahədə elektron portalların yarıdılması; sahibkarların hüquqlarının qorunması məqsədilə apelyasiya surlarının yarıdılması; ölkə ərazisində tranzit yüklərin daşınmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiq olunması; ölkədə investisiyaların təşviqinin artırılması məqsədilə 7 il müddətində vergi və gömrük güzəştlərinin verilməsi; idxal-ixrac əməliyyatları zamanı gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədilə elektron gömrük xidmətlərinin daha da genişləndirilməsi; dövlət satınalmalarında təkmilləşdirilməsinin aparılması; dövlət orqanlarında sahibkarların müraciətlərinin birbaşa cavablandırılmasını həyata keçirən, məlumatlandırma və məsləhət xidmətləri göstərən çağır mərkəzlərinin yarıdılması həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 oktyabr 2015-ci il tarixli "Sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan növlərinin sayının azaldılması, xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi və şəffaflığının təmin edilməsi haqqında" fərmanına əsasən, sahibkarlıq fəaliyyətinin bəzi növləri üçün lisenziyaların sayı əhəmiyyətli dərəcədə azaldılmış və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən "ASAN xidmət" mərkəzlərində verilməsinə başlanılmışdır. Lisenziya və icazələr sahəsində aparılmış is-

lahatlara əsasən lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin sayı 59-dan 29-a, icazələrin sayı isə təqribən 4 dəfə azaldaraq 86-ya endirilmişdir.

Xatırlatmaq yerinə düşər ki, sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid qaydalarının müəyyən edilməsi və yoxlamaların aparılması zamanı sahibkarların fəaliyyətinə qanunsuz müdaxilələrin qarşısının alınması məqsədilə "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu 2013-cü il 2 iyul tarixində qəbul edilmiş və 2014-cü il martın 1-dən qüvvəyə minmişdir. Dövlət başçısının təşəbbüsü ilə Milli Məclisdə qəbul edilmiş 2015-ci il 20 oktyabr tarixli "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların yarıdılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə Azərbaycan Respublikası ərazisində sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2 il müddətində yarıdılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü əsasında həmin qanunun qüvvədəolma müddəti 2021-ci il yanvarın 1-dək uzadılmışdır. Bu müddətdə yalnız vergi yoxlamalarının, insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına təhlükə yaradan hallar üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilən yoxlamaların aparılması mümkündür. Həmin yoxlamalar da müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məhdudiyyətlər nəzərə alınmaqla aparılır. Sahibkar bu qanunun tələbləri pozulmaqda həyata keçirilən yoxlamalardan müvafiq icra hakimiyyəti orqanına, prokurorluq orqanlarına, həmçinin inzibati və məhkəmə qaydasında şikayət verə bilər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq səviyyəsində istehlak mallarının istehsalına dair Strateji Yol Xəritəsi" də ölkəmizdə sahibkarlıq və biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üçün yaxşı imkan açıdır. Sahibkarlığın inkişafı məqsədilə həyata keçiriləcək kompleks tədbirlər sisteminin özündə ehtiva edən sənəddə islahatların konkret istiqamətləri və hədəfləri əksini tapmışdır.

"Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" isə turizm sahəsinin inkişafına təkan verəcək fundamental əhəmiyyətli sənəd olaraq yeni vəzifə və hədəfləri müəyyən etmişdir. Bundan başqa, ölkə rəhbərinin 2016-cı il 1 sentyabr tarixli "Elektron vizaların verilməsi prosedurunun sadələşdirilməsi və "ASAN Viza" sisteminin yarıdılması haqqında", habelə 20 fevral 2017-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasına turist axınının sürətləndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamları ölkədə qeyri-neft sektorunun perspektivli sahələrindən biri olan turizm inkişafına yeni təkan vermişdir.

İqtisadiyyatın aynası, davamlı inkişafın barometri sayılan dövlət büdcəsinin real göstəriciləri və artım səviyyəsinin istenilən dərəcədə təkcə vətəndaşların yaşayış səviyyəsini deyil, ümumən hökumətin fəaliyyətinin səmərəliliyini, faydalı iş əməlini dəyərləndirməyə imkan verir. Bu mənada Azərbaycanın mühüm makroiqtisadi göstəricilərə imza atması ilk növbədə onun gələn il

təsdiqlənmiş dövlət zərfində real əksini tapır. 2018-ci il üçün dövlət büdcəsinin gəlirləri 20 milyard 127 milyon manat proqnozlaşdırılır. Bu, ÜDM-in 29 faizini təşkil etməklə, 2017-ci ilin təsdiq olunmuş büdcə proqnozu ilə müqayisədə 3 milyard 361 milyon manat, yaxud 16 faiz çoxdur. Gələn il qeyri-neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin dövlət büdcəsi gəlirlərindəki xüsusi çəkisi 44,9 faiz və ya 9 milyard 31 milyon manat təşkil edəcəkdir. Bu isə 2017-ci ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə 205 milyon manat və ya 2,3 faiz çoxdur.

Ölkənin iqtisadi inkişafının ən uğurlu göstəricilərindən biri də regional inkişaf tədbirlərinin nəticəsi olaraq mərkəzin dotasiyalarından asılı olan rayonların sayının ilbəil azalmasıdır. 2018-ci ilin proqnozlarına görə, Azərbaycanın 65 rayon və şəhərindən 34-nə mərkəzi büdcədən vəsait ayrılma-yacaq. Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, paytaxt Bakını nəzərə almasaq, mərkəzi büdcəyə ən çox vəsait ödəyən Sumqayıt şəhəri olacaq. Bu isə şəhərin iqtisadi və sənaye potensialının son illərdə əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmlənməsinin xəbər verir.

Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Sumqayıt şəhərinin respublikanın iqtisadi və ictimai-mənəvi həyatında rolunu yüksək dəyərləndirir, onun paytaxtla bərabər səviyyədə inkişafı üçün bütün zəruri tədbirləri həyata keçirir. Son illər respublikanın və paytaxtın bütün qəşlələrində müşahidə edilən abadiq, tərəqqi və yüksəlmiş tarixən gənclər şəhəri kimi tanınmış Sumqayıt şəhərində də özünü qabarıq göstərir. Azərbaycan Prezidentinin imzaladığı dövlət programlarından, fərman və sərəncamlarından irəliləyən vəzifələrin böyük əzmi və bacarıqla həyata keçirilməsi Sumqayıt şəhərinin son illərdəki möhtəşəm uğurlarını şərtləndirən əsas məqamlar sırasındadır.

Şəhər üzrə əldə olunmuş nailiyyətlər həm cəmiyyət, həm də keyfiyyət göstəricilərinə görə müqayisəli, konkret və ünvanlıdır. Şəhər icra hakimiyyətinin rəhbərliyi üzərinə düşən məsuliyyəti düzgün qiymətləndirməklə fəaliyyətini dövlət başçısının iradına uyğun və səmərəli inkişaf strategiyasının mahiyyətinə uyğun qurmağa, idarəetmədə mütərəqqi prinsipləri tətbiq etməyə, qarşıda duran vəzifələri dəqiq müəyyənləşdirərək vaxtında və düzgün icrasına nail olmağa çalışır. Əsas diqqət əhalini narahat edən xarakterli kommunal problemlərin həllinə, genişmiqyaslı abadiq-quruculuq və yaşıllaşdırma işlərinin aparılmasına, infrastrukturunun yeniləndirilməsinə, yolların təmirinə, məktəblərin, səhiyyə və mədəniyyət ocaqlarının yenidənqurulmasına yönəldilir.

Son illər təkcə paytaxt üçün deyil, ümumən respublika əhəmiyyətli bir sıra global layihələrin gerçəkləşdirilməsi məhz bu şəhərlə xeyli dərəcədə bağlıdır. İndi Bakı ilə yarışa girən Sumqayıt inkişaf göstəricilərinin paytaxtla uyğunlaşdırılması dövlət başçısının qarşıda müəyyənləşdirilən mühüm vəzifələrdən biridir. Başqa sözlə, Azərbaycanın əsas sənaye mərkəzinə çevrilən Sumqayıtın qısa zaman kəsiyində həm də geniş abadiq-quruculuq məkanı olmasının ən ümdə səbəbi şəhərə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən xüsusi diqqət və qayğıın göstərilməsidir.

Sumqayıtın son illərdə 20-yə yaxın səfər edən dövlət başçısı onun strateji inkişaf planı ilə bağlı fikirlərini açıqlamaq, şəhərin paytaxt standartlarına uyğunlaşdırılmasını mühüm vəzifələrdən biri kimi müəyyənləşdirmişdir. Azərbaycan Prezidentinin bu və digər səfərlər zamanı Sumqayıt sakinləri ilə keçirdiyi görüşlər, şəhər infrastrukturunun və sənayesinin yenilənməsi vacibliyi ilə bağlı söylədiyi dəyərli fikirlər haqlı olaraq belə qənaət yaratmışdır ki, bundan sonrakı mərhələdə Sumqayıtın inkişafı məqsədilə atılan addımlar daha sistemli, ünvanlı, ardıcıl xarakter daşıyacaqdır.

Dövlət başçısının bir neçə gün əvvəl Sumqayıta gerçəkləşən növbəti səfəri də sumqayıtlılar üçün əlamətdar olmuşdur. Sumqayıtın əvvəlki sənaye şöhrətinin özünə qaytarılması istiqamətində atılan uğurlu addımların davamı olaraq möhtəram Prezident şəhər-də yeni istifadəyə verilməyi bir sıra obyektlərdə olmuş, habelə yeni tikilmiş və ya əsaslı yenidənqürmədən sonra istifadəyə verilməsi mədəni-inzibati binaların açılışında iştirak etmişdir.

Ümumilikdə son illər həyata keçirilən addımlar Sumqayıt şəhərini yaşayış məskəni, ərazi-təsərrüfat kompleksinə və ictimai iqlim zonası kimi ölkənin inkişafındakı rolunu artırmışdır. Başqa sözlə, bu gün Sumqayıt şəhəri böyük yaşayış məntəqəsi olmaqla yanaşı, neçə sənaye və ərazi-təsərrüfat kompleksinə çevrilmişdir.

Ötən dövrün təhlili bu qənaətə gəlməyə əsas verir ki, ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu inamla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev hər addımında milli maraqla və mənafeləri uca tutur, ölkə vətəndaşlarının arzu və istəyini gerçəkləşdirmək üçün böyük əzmkarlıqla çalışır. Azərbaycan Prezidentinin fəaliyyətinin əsas qayəsi də xalq və dövlətə sədəqətli, layiqli xidmət prinsipini üzərində qurulmuşdur. Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan xalqını uğurlu gələcəyə aparacaq siyasət növbəti illərdə də davam etdiriləcək, respublikamız cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında inkişaf tempini sürətləndirəcək, qabaqcıl dövlətlər arasında layiqli yerini tutacaqdır.

Qüdrət KƏRİMOV,
"Xəzər" ASC-nin sədri,
İqtisad elmləri doktoru

